

Saarde Sõnumid

Nr.7 (67) Kolmapäev, 27. september 2006

Hind 5 kr.

Kilingi-Nõmme klubil uus juhataja

Kilingi-Nõmme klubi juhataja on 4. septembrist **Tene Ruubel**, keda laiem üldsus tunneb kui Endla teatri näitlejat. Senine klubijuhataja, 27 aastat ametis olnud Maret Rästas jääb tööle administratiorina.

Vastne klubijuhataja on saanud ülevaate aastakavadest ja majanduspoolest, remondijärjest, kohtunud gümnaasiumi ja muusikakooli õpetajatega ning nõu pidanud ringijuhudega.

SS

Foto: Saarde Sõnumid

Vanast linnavalitsuse hoonest saab huvikeskus

Vana linnavalitsuse hoone Pärnu tänaval on seisnud tühjana nüüd juba pea aasta, nii mõnigi vallaelanik on muretsenud selle kauni maja edaspidise saatuse üle.

Nüüd, loodame, hakkab asi liikuma. Kui Tihemetsas on juba ammu olemas päevakeskus, paljudes küldes oma külakesused, siis Kilingi-Nõmme on kaua igatsenud oma päeva- või huvikeskuse järele. On küll olemas klubi, mis renoveerimise käigus muutub aina hubasemaks ja kaunimaks, kuid sinna koonduvad peamiselt laulu- ja tantsuhuvilised inimesed, on aga küllalt palju neid, kes tahaksid lihtsalt kokku tulla, tegeleda mõne hobiga või siis niisama omavahel juttu vesta. Tahakski, et uuest keskusest kujuneks hubane kokkusaamiskoht nii vanale kui noorele vallaelanikule.

Vallavalitsuse nägemuses tulevad majja kindlasti ruumid väikelastele ja nende emadele, tahaksime pisikestele sisustada tõelise mängutoa pallimere ja kõige sellega, mis on mängu jaoks vajalik, suuremate laste oleme mõelnud ruumi joonistamiseks, lauamängude mängimiseks jne. Samuti tuleb majja ruum, kuhu saavad sisse astuda need eakad vallaelanikud, kes tahaksid mõne tuttavaga kokku saada, koos mõnd „seebikat“ vaadata ja miks mitte kasvõi kaarte mängida. Igal juhul peaks päevakeskus olema kergenduseks vallaelanikule, kes on tulnud hommikul linna asju ajama ning peab siis

tunde bussi ootama, et taas koju saada. Praegu teeb nii mõnigi ooteaega parajaks bussijaamas või vallavalitsuses. Mõnusam oleks seda teha soojas hubases ruumis ajalehti-ajakirju lugedes või televiisorit vaadates. Loomulikult ei ole tänapäevane kultuurikeskus mõeldav ilma Internetita.

Muidugi on mõtted alles paberil ja paberile saab teha imeilusaid plaane, kuid loodame siiski, et ettevõtmine läheb käima. Esialgu võtab vallavalitsus käsile alumise korruse, kus peaksid teoks saama eel-pool mainitud mõtted ja plaanid.

Vallavalitsus ootab ka elanikepoolseid ettepanekuid, mida ja kuidas keskuses ette võtta, et sellest kujuneks paik, kuhu meelsasti sisse astuda tahaks. Seetõttu korraldamegi varsti küsitluse, millest loodame saada huvitavaid ideid päevakeskuse väljaarendamiseks. Esimesel oktoobril tähistame klubis rahvusvahelist eakate päeva, loodame seal kohtuda paljude Saarde valla eakate elanikega, siis on vast paras aeg jagada ka küsitluslehti. Noorema rahva arvamus loodame saada kooli ja lasteaia kaudu. Oma arvamus saate avaldada ka "Saarde Sõnumites".

Tähtaegu praegu välja ei julge pakkuda, kõik on alles niivõrd eos, et ei tohi veel hõisata. Olge aktiivsed näitamaks, et meile sellist kohta ikka vaja on, ja hoidkem põidlad peos, et ettevõtmine õnnestuks!

Mae ANNAST

Foto: Saarde Sõnumid

Valla teedest

Saarde vallas on üle 140 kilomeetri valla teid. Lisaks erateed, mis tihti on samuti üldkasutatavad, ning linnatänavad, mis on suures osas samuti asfaltkatteta. Paljud on pöördunud vallavalitsusse sooviga, et just sel aastal ja just sellele teele veetaks uus kate. Kahjuks pole kõik soovijad saanud meeldivat vastust, mida nad ootavad, et nüüd ja kohe. Ka kõige parema tahtmise juures pole võimalik kogu teedevõrku remontida, rääkimata kõigi teede kruusaga pindamisest.

Aastal 2006 panime pearõhu Marina ringi parendamisele. Seal sai uue kate 2,5 km valla teed, parandasime hulgaliselt läbivajunud tee-õike. Mahuliselt tähendas see veetud kruusa mahtu suurusjärgus 2 000 kantmeetrit ehk 3 400 tonni. Teine prioriteet valla teede parandamisel oli koolibussi ringide teed, garanteerimaks õpilaste vedu. Sinna kulus ca 800 kantmeetrit kruusa.

Edasine teetööde tähtsust järjekord sai paika pandud lihtsalt liikluse tagamise seisukohalt. Palju oli selliseid teeõike, kus kevaditi, teede lagunemise ajal, oli autodega liiklemine kohati lausa problemaatiline. Käesolevaks hetkeks on planeeritud kruusa maht veetud. Jäänud on veel pisiparandused ja üksikud lühikesed lõigud siin-seal.

Lihtne arvutus tehti põhjal näitab: selleks, et kõikidele teedele korralik kate panna, kulub mitte aasta-paar, vaid kordades rohkem aastaid. Tänavuseks aastaks planeeritud tööde maht on tegelikkuses ületatudki. Samas on 140 kilomeetri valla teedest saanud reaalset ülekate vaid kaduvväike osa. Kui siia lisada veel teede äärtest kevadel ligi 40 kilo-

Foto: Saarde Sõnumid

Nüüdsest saab „kuiva kummiga“ ka Talile, kuigi teehitustööd veel jätkuvad. Aga ettevaatust esimeste külmadega - kraavid tee ääres on väga sügavad!

meetri ulatuses puhastatud võsa, parandatud ja osaliselt ka lausa uuendatud 7 teetruupi, 2 täiesti uut truupi, siis tehtud nagu midagi on. Kõrvutades tehtut aga kogu teedevõrgustiku pikkusega, saab aimu, kui kaua kulub selleks, et kogu meie valla teedevõrk saaks korraliku kate ja heas korras sõidetavaks.

Siinkohal üks palve meie valla arvukatele maaomanikele. Omades selliseid maid, kus paiknevad üldkasutatavad teed, paluks ka teie mõistvat suhtumist teede-äärsete kraavide võsast puhastamisel. Eelnev, kevadine raie, näitas, et raiudes võsa vaid teepoolselt kraavinõlvalt, jääb sellest väheks, et parandada teede sõidetavust. Ka vastaskaldalt oleks vaja puud ja võsa raiuda. Kellel on napp selleks tööks jõudu ja vahendeid, saab sellekohast abi kindlasti nii val-

last, kommunaalist kui ka arvukalt metsatöösturiistu omavatel metsameestel/ettevõtjatel. Eriti tahaks maaomanike kaasabi just nende teede-äärsete korrashoiul, kus transport saadetakse ja liiklevad valla õpilasi vedavad bussid.

Sel aastal ostime õpilasteveoks ühe uue Volvo bussi. Sama plaan on ka tuleval aastal. Siis peaks olema välja vahetatud kõik veneaegsed PAZ-bussid, mis oma tehniliselt näitajatel ei vasta enam tänapäeva nõuetele. Loodame, et meie arvukas õpilaskond hindab tehtud kulutusi ja annab ka omapolse panuse selleks, et ostetud bussid säilitaksid oma väärtuse ja mugavuse.

Andres KUKK
abivallavanem

OÜ Saarde Kommunaal annab teada

Kuna meil on tekkinud väikesed arusaamatused seoses uue veega varustamise ja heitvee ärajuhtimise teenuse osutamise lepinguga, selle sõlmimise ja rakendamise, siis pöördun siinkohal Teie poole, Saarde valla kodanikud, järgmise seletava informatsiooniga.

Mida ütleb meie seadus (väljavõte Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusest):

1. Vee-ettevõtja (Saarde Kommunaal) klient käesoleva seaduse tähenduses on kinnistu omanik või valdaja, hoonestusõiguse alusel maakasutaja või ehitise kui vallasasja omanik või valdaja, kelle veevõrk või kanalisatsioon on ühendatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga (mida haldab Saarde Kommunaal).

2. Ühisveevärgist vee võtmine ja reovee juhtimine ühis-kanalisatsiooni toimub vee-ettevõtja ja kliendi vahelise lepingu alusel.

3. Kui maa on kaasomandis, sõlmatakse ühisveevärgivee võtmiseks või reovee ühis-kanalisatsiooni juhtimiseks üks kirjalik leping kaasomanike enamuse otsuse alusel nende volitatud esindajaga vastavalt asja-

õigusseaduse §-le 72. Lepingu üheks pooleks on vastav vee-ettevõtja ja teiseks pooleks kõik kinnistu kaasomanikud volitatud esindaja kaudu.

4. Kinnistu veevõrk ja kanalisatsioon on ehitiste ja seadmete süsteem kinnisasja veega varustamiseks ühisveevärgist ja reovee juhtimiseks ühis-kanalisatsiooni. Kinnistu veevõrk ja kanalisatsioon ei kuulu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni hulka.

Lisaks sellele, mida seadus nõuab ning millest lähtuvalt on vaja uued lepingud sõlmida, kehtib ka alates 1. juulist 2006 vastavalt Saarde Vallavalitsuse otsusele uus vee ja kanalisatsiooni hind.

Minu jaoks ebameeldiva mürana jõudis Teieni info, et oleme kehtestanud mingisugused viiskümmend (50.-) Eesti krooni millegi eest ja juba ka võtame seda klientidelt, isegi arved juba välja saadetud. Mul on kogu südamest kahju, et see informatsioon just niimoodi Teieni jõudis ja Teid, vallarahvast, on ärritanud.

Kuna seadusest tulenevad nõuded ning kõikide kinnistute (klientide) valmisolek vastavalt seadusele meiega arveldama asuda ei olnud meie

hinnangul sealmaal, kus see oleks pidanud olema (korterimajades on moodustatud ühistud või sõlmitud kokkulepped ühiseks arveldamiseks), siis tekkiski mõte tulla Teile, klientidele, vastu, tehes ära ühe töö Teie eest ja Teie heaks ning võtta selle töö eest tasu (see oligi mõttena see 50.- EEK). Aga me ei ole saanud seda veel Teiega arutada ning ilma kahepoolse arupidamiseta nii olulise otsuse vastu võtmine ei ole mul kunagi mõttes olnud.

Mul oleks hea meel, kui me leiaksime ühiselt aja, et olemasolevaid probleeme ja küsimusi arutada enne lepingute lõplikku allkirjastamist. Selleks palun iga kinnistu ja ühistu esindajal ning ka teistel, kes on antud teemast huvitatud, registreerida ennast meie kontori telefonil 4490165 (nimi, maja aadress, kontakttelefon), et saaksime kiiresti lähiajal planeerida kohtumist Teiega ning see täpne kohtumise aeg Teile, huvilistele, juba otse teada anda.

Raoul LAIDONER
OÜ Saarde Kommunaal juhataja

Saarde vallavolikogu istungil

13. septembri vallavolikogu istungist võttis osa 19 volikogu liiget, vallavanem Kalle Song, pearaamatupidaja Anne Saar, vallasekretär Lea Ilus, peamaakorraldaja Tiit Karu.

Päevakorrapunkt nr 1. Saarde Vallavolikogu esindaja valimine Vabariigi Presidendi valimiskogusse.

Ettekanne volikogu esimehelt Väino Lillelt. Üles seati kaks kandidaati - Arne Link ja Väino Lill. Arne Link sai 6 poolt häält, Väino Lill 11 poolt häält. Võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 56 „Saarde Vallavolikogu esindaja valimine Vabariigi Presidendi valimiskogusse”.

Vallavolikogu otsustas:

1. Kinnitada hääletusemiskomisjoni protokoll nr 1 ja valida Vabariigi Presidendi valimis-kogusse Saarde Vallavolikogu esindajaks Väino Lill.

2. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

3. Otsus jõustub teatavakstegeemisest ja edastatakse Vabariigi Valimiskomisjonile.

Päevakorrapunkt nr 2. Saarde Vallavolikogu kultuurikomisjoni moodustamine ja esimehe valimine.

Ettekanne pidas spordi-, kultuuri- ja päevakeskuste juhataja Avo Tursk. 17 poolt, 1 erapooletu (1 ei hääletanud) häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 57

„Saarde Vallavolikogu kultuurikomisjoni moodustamine ja esimehe valimine”.

Vallavolikogu otsustas:

1. Moodustada kultuurikomisjon 7-liikmeline.

2. Salajase hääletuse tulemusel valida kultuurikomisjoni esimeheks Avo Tursk.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

4. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 3. Saarde valla füüsiliste ja juriidiliste isikute tunnustamise statuudi kehtestamine.

Ettekanne sümboolikakomisjoni esimehelt Aita Matsonilt. 18 poolt, 1 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 28 „Saarde valla füüsiliste ja juriidiliste isikute tunnustamise statuudi kehtestamine”. Statuudiga saab tutvuda valla kodulehel www.saarde.ee või vallavalitsuses.

Päevakorrapunkt nr 4. Saarde valla 2006. a lisaelarve esimene lugemine.

Ettekanne pidasid pearaamatupidaja Anne Saar ja vallavanem Kalle Song. Võeti vastu protokolliline otsus lugeda Saarde valla 2006. a lisaelarve esimene lugemine lõppenuks. Volikogu liikmetel tuli esitada parandusettepanekud Saarde Vallavalitsusse vallasekretäri kätte 10 päeva jooksul pärast esimest lugemist.

Päevakorrapunkt nr 5. Saarde Vallavolikogu otsuse nr 27 22.02.2006 muutmine.

Ettekanne esines vallavanem Kalle Song. 17 poolt, 1 erapooletu häälega, 1 ei viibinud hääletuse ajal istungil, võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 58 „Saarde Vallavolikogu 22.02.2006.a otsuse nr 27 muutmine”.

Volikogu otsustas:

1. Muuta punkt 1.2 alljärgnevas sõnastuses: „määrata volikogu esindajaks Tihemetsa Põhikooli hoolekogusse Erki Kangur”.

2. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

3. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 6. Järve külastusala detailplaneeringu koostamiseks loa andmine.

Ettekanne arengukomisjoni esimehelt Agu Leivitsalt. 16 poolt ja 3 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 59 „Järve külastusala detailplaneeringu koostamiseks loa andmine”.

Volikogu otsustas:

1. Lubada Häädemeeeste Vallavalitsusel (reg.nr 75000785, kontaktisik Anneli Roosalu) tellida detailplaneering Järve külastusalale jätkuvalt riigimandis oleval maal (aadressiga Pärnumaa, Häädemeeeste vald, Urissaare küla) ning maaüksustel Uue-Järve, Järve ja Järveniidu ning

RMK Jäärja metskonna maa- (aadressiga Pärnumaa, Saarde vald, Reinu küla).

2. Detailplaneeringu eesmärk: maaüksuse sihtotstarbe määramine, katastriüksus(t)e moodustamine, maaüksus(t)e kasutustingimuste ja ehitus-õiguse määramine, liikluskorralduse ja tehnovõrkude lahendamise.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

4. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 7. Matsi külastusala detailplaneeringu koostamiseks loa andmine.

Ettekanne arengukomisjoni esimehelt Agu Leivitsalt. 16 poolt ja 3 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 60 „Matsi külastusala detailplaneeringu koostamiseks loa andmine”.

Volikogu otsustas:

1. Lubada Häädemeeeste Vallavalitsusel (reg.nr 75000785, kontaktisik Anneli Roosalu) tellida detailplaneering Matsi külastusalale jätkuvalt riigimandis oleval maal (aadressiga Pärnumaa, Saarde vald, Lanksaare küla).

2. Detailplaneeringu eesmärk: maaüksuse sihtotstarbe määramine, katastriüksus(t)e moodustamine, maaüksus(t)e kasutustingimuste ja ehitus-õiguse määramine, liikluskorralduse ja tehnovõrkude lahendamise.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

4. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 8. Rikseli maaüksuse sihtotstarbe muutmine.

Ettekanne pidas peamaakorraldaja Tiit Karu. 16 poolt, 2 erapooletu ja 1 vastu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 61 „Rikseli maaüksuse sihtotstarbe muutmise”.

Volikogu otsustas:

1. Muuta Saarde vallas Saarde külas asuva Rikseli katastriüksuse (tunnus 71102:002:0217) sihtotstarbe - ärimaa.

2. Määrata Saarde vallas Saarde külas asuva Rikseli katastriüksuse (tunnus 71102:002:0217) sihtotstarbeks elamumaa 100%.

3. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

4. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 9. Katastriüksuste jagamine ja

liitmine.

Ettekanne peamaakorraldaja Tiit Karult. 18 poolt ja 1 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 62 „Katastriüksuste jagamine ja liitmine”.

1. Eraldada Veeru 1 katastriüksusest (katastritunnus 78201:005:0089) Mari katastriüksus (~3000 m²) ja järelejääv osa liita Kalda (78201:005:0237) katastriüksusega.

2. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule „Haldusmenetluse seaduses“ sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtu Pärnu kohtumajale „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegeemisest.

3. Otsus jõustub teatavakstegeemisest.

Päevakorrapunkt nr 10. Informatsioon ja küsimuste vastamine.

Informatsiooni andis vallavanem Kalle Song. Välja on kuulutatud Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi katlamaja riigihange kuni 1100 MWh soojusenergia ostmiseks. Pakkumiste avamine 20.09.2006. a. 20. oktoobril 2006. a Kilingi-Nõmme Klubis Saarde valla aastapäeva pidu.

18 poolt ja 1 erapooletu häälega otsustati premeerida vallavanemat ühe kuu ametipalgaga Saarde valla eduka töökorralduse eest.

Kuulati Ädu Leesmenti informatsiooni Eesti Maakarja Kasvatajate Seltsi arengust ja tegevusest.

Esitatud informatsioon võeti teadmiseks.

SS

Kes on vabatahtlik tugiisik?

SA Dharma alustas vabatahtlike tugiisikute koolitamisega jaanuaris 2005. a. Projekti eesmärgiks oli luua toimiv, toimetulekuraskustes lastega perede toetamisele suunatud vabatahtlike võrgustik, koolitada tugiisikuid, kes hakkavad töötama igapäevaelus iseseisvaks toimetulekuks toetust vajavate peredega.

Niisugune mõte oli välja koornud heategevusfondi

igapäevast, kus probleemide põhjusi analüüsides sai selgeks, et palju saaks ära teha lastega perede heaks neid nõustades ja tuge pakkudes.

Hea meel on tõdeda, et mõned kohalikud omavalitsused on meie tegevust märganud ja sellega kaasa tulnud. Tugiisiku olemasolu vallas kergendab sotsiaal- ja lastekaitsetöötaja tööd ning tugiisik on osa sotsiaalsest võrgustikust.

2005. a jaanuaris alustasime projekti eesmärgi tutvustamisega ja koolitusega. Koolitusele olid oodatud vabatahtlikud, kes oma muude tegevuste kõrvalt saaksid pakkuda tuge erinevatele inimestele, kellel on probleeme.

Koolitustel puudutatakse erinevaid teemasid, mis aitaksid abistajal probleemidega paremini

tegeleda, näiteks „Võlanõustamine” või „Pere toetamine ja harimine, kui peres on psüühikahäiretega pereliige. Stressi juhtimine”, „Alkoholi liigtarvitamisega seotud probleemid” jne.

Kokku osales meie teabepäevadel ja koolitustel kokku 160 inimest, neist 60 loengutes ja suvekoolis.

Jätkukoolitust alustasime 2006. aastal uute teemadega: „Vägivald suhtlemine”, „Pere olukorra mõistmine”, „Toimetulek on õpitav. Sotsiaalne tugi peredele”, „Seadusandlus”, „Laste väärkohtlemine”, „Narkomaania põhused”.

Tasapisi oleme poolteise aasta jooksul koolitanud 40 tugiisikut, kes kõik enamal või vähemal määral tegutsevad, Dharma motiveerib ja toetab tugiisikuid nii koolitustel kui ka probleemide lahendamisel. Sel sügisel alustame uue

kursusega, ootame loengutesse taas 40 tublit vabatahtlikku, neist Tallinna gruppi 20 ja Tartu gruppi 20 inimest, kes edaspidi tahaksid tegutseda tugiisikutena. Selleks oleme loonud Tallinnasse oma koolitus-keskuse koos kaasagse klassiruumiga ja saanud ka Haridusministeeriumilt vasta-va koolitusloa. Tartus rendime ruume Hotell „Pallasel”.

Meie tegevuse vastu on huvi tundnud mitmed teised organisatsioonid, kes samuti vajaksid koolitatud tugiisikuid ning selles osas mõtleme esialgu pakkuda erikursusi, mis võimaldaksid tugiisikutel spetsialiseeruda.

Rohkem infot kogu Dharma tegevuse ja tugiisiku koolituse kohta leiame meie kodulehelt www.dharma.ee.

Margit ROOSAAR

SA Dharma Sotsiaaltöö- ja kommunikatsioonijuht

Tele2 rajas Pärnumaale 3 uut levialajaama

Eestis suuruselt teine mobiilsideoperaator Tele2 avas suvekuudel Pärnumaal kolm uut levialajaama.

Augustis läks käiku uus levialajaam Ares ning juunikuus Talil ja Ristikülas. Uued levialajaamad täiendavad Tele2 mobiilside kvaliteeti Are, Tali ja Surju vallas.

Tele2 on tänava investeerinud uute levialajaamade rajamiseks ligikaudu 66 miljonit krooni, avades kokku 41 uut levialajaama üle Eesti. 2006. aasta lõpuks on plaanide kohaselt Tele2 GSM-leviga kaetud 99 protsenti Eestimaast.

Lisaks GSM-leviala laiendamisele investeerib Tele2 kiiret andmesidet võimaldava 3,5G ehk uue põlvkonna mobiilsidevõrgu ehitusse. Augusti lõpus avas Tele2 kiire andmesidevõrgu testkasutuseks Tallinna kesklinnas. Kommertskasutuseks plaanib Tele2 avada 3,5G võrgu aasta lõpus.

Eesti suuruselt teine mobiilsideoperaator Tele2 Eesti AS kuulub üleeuroopalisse Tele2 telekommunikatsiooniettevõtete kontserni, mis pakub teenuseid 31 miljonile kliendile 22 riigis. Eestis osutab Tele2 mobiiltelefoniteenust enam kui 500 000 kliendile. Tele2 eesmärk on pakuda parima hinnaga kvaliteetseid mobiilsideteenuseid nii era- kui äriklientidele.

SS

Tihemetsa: www.tihemetsa.ee

Endiste Saarde, Tali ja Kilingi-Nõmme vallavolikogude ning valla- ja linnavalitsuste liikmete majanduslike huvide deklaratsioonid 2005. a. kohta

Järgnevad majanduslike huvide deklaratsioonid esitavad ametiisikud korruptsiooni-vastase seaduse § 14 lõike 5 alusel deklaratsiooni hoidjale, kes avalikustab need § 15 lõigete 3 ja 4 alusel.

Deklaratsioonide andmed avaldatakse vastavalt korruptsioonivastase seaduse lisana kinnitatud majanduslike huvide deklaratsiooni vormi järgi:

I ÜLDANDMED

1. Ees- ja perekonnanimi.
2. isikukood (ei kuulu avaldamisele).
3. Ametikoht.
4. Asutus (tööandja).
5. Ametipalga aste ja ametipalk.

II ANDMED VARA KOHTA

6. Kinnisvara (kuni kinnisvarasraamatusse kandmiseni ka ehitised ja nende osad, deklareeritakse ka pooleliolevad ehitused, tihis- ja kaasomandiks oleva vara puhul näidatakse ametiisiku osa selles): otstarve, asukoha maakond, linn, kinnistuspiirkond, kinnistu number (Aadressi märkimata).

7. Registrisse kantud autod, vee- ja õhusõidukid: sõiduki liik, mark, väljalaske aasta.

8. Aktsiad, osad ja muud väärtpaberid: emitent, liik, kogus, nimiväärtus, koguväärtus.

9. Pangaarved (pank, arve liik ja nende arv).

III ANDMED VARALISTE KOHUSTUSTE KOHTA

10. Võlad pankadele ja teistele eraõiguslikele isikutele, kui võla suurus ületab eelmise kuue kuu ametipalga või 50 000 krooni, kui ametikohal ametipalka ei maksta: võlausaldaja, võlajääk deklareerimise ajal.

11. Muud varalised kohustused, mille suurus ületab deklareerimise ajal eelmise kuue kuu ametipalga või 50 000 krooni, kui ametikohal ametipalka ei maksta (liisingud, käenduslepingud, hüpoteegid jms).

IV ANDMED MUUDE TULUDE KOHTA

12. Muu regulaarsed tulud (palk ja lisatasud põhitöökohal, kui ametiisikul puudub ametipalk, näidates nende suuruse; kompensatsioonid, sh nõukogudest saadavad hüvitised, nimetades nõukogu ja näidates hüvitise suuruse; intressid; pensionid; töövõtust ning teadus- ja õppetööst saadavad tasud; autoritasud; muud tulud või tuluallikad, näidates ära, mis liiki tuludega on tegemist. (Tulu suurust näitamata.)

V ANDMED MAKSUS-TATAVA TULU JA DIVIDENDITULU KOHTA

(Ei kuulu avaldamisele.)

VI ANDMED ABIKAA-SA; VANEMATE JA LASTE KOHTA

(Ei kuulu avaldamisele.)

1. **Erli Aasamets.** 3. Vallavolikogu aseesimees. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. 0,5 Eesti keskmist palka. 6. Korterit ühisomand Kilingi - Nõmme linnas. 7. Sõiduauto Audi 100 1983; sõiduauto Audi 100 1991.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme Gümnaasiumist.

1. **Ain Iloste.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Tali Vallavolikogu. 5. Ametipalgaaste ja ametipalk: - 6. Maatulundusmaa Saarde vallas; põllumajandusmaa Saarde vallas; maatulundusmaa Saarde vallas; elamu Saarde vallas. 7. Sõiduauto Volkswagen Passat 1989.a. 8. - 9. SEB Ühispank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk OÜ Kaunsaare.

1. **Lea Iius.** 3. Vallavalitsuse liige. 4. Saarde Vallavalitsus. 5. 8500.- 6. Korter Saarde vald; maatulundusmaa Halliste vald. 7. Opel Astra 2001.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve; SEB Ühispank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Saarde Vallavalitsus.

1. **Kert Jefimov.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Maatulundusmaad Saarde vallas ja Surju vallas. 7. Sõiduauto VAZ 2101 1973.a; sõiduauto Opel Kadett 1991.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve; Hansapank väärtpaberiarve; Sampo pank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk OÜ Laanepuu; FIE tulu.

1. **Heli Juhkamsoo.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. Audi 80 1988.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. -

1. **Kalju Jürisoo.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. Veoauto GAZ 52-03 1980.a; sõiduauto Audi 100 1985.a; veoauto GAZ 52-01; veoauto Volkswagen Transporter 1991.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. -

1. **Peep Kaljuste.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Tali Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Elamumaa Saarde vallas. 7. Sõiduauto Ford Focus 2004.a. 8. - 9. SEB

Ühispank arveldusarve; Hansapank arveldusarve. 10. Kodulaen. 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme Majandusühistu.

1. **Erki Kangur.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Elamu Saarde vald. 7. Sõiduauto MAZDA 1987.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve ja kaardiarve; SEB Ühispank arveldusarve ja kaardiarve. 10. Kodulaen. 11. - 12. Palk Tihemetsa Põhikool.

1. **Tiiu Karu.** 3. Vallavalitsuse liige. 4. Saarde Vallavalitsus. 5. 8500.- 6. Talu Saarde vallas; korteriomand Saarde vallas. 7. Sõiduauto MITSUBISHI PAJERO 1986.a; Sõiduauto AUDI 80 AVANT 1995.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve ja krediidiarve. 10. - 11. Saarde Vallavalitsus.

1. **Haivar Kielas.** 3. Linnavolikogu liige. 4. Kilingi - Nõmme Linnavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Lääne-Eesti Päästeasutus.

1. **Olev Koltsin.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi-Nõmme Gümnaasium.

1. **Andres Kukk.** 3. Vallavalitsuse liige. 4. Saarde vallavalitsus. 5. 13000.- 6. Kinnistu Saarde vallas. 7. Sõiduauto BMW 525TDS 1993.a; sõiduauto MAZDA 626 1989.a. 8. Aravete Agro OÜ. 9. Hansapank arveldusarve. 10. Kodulaen. 11. - 12. Palk Saarde Vallavalitsus.

1. **Evi Lapp.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme lasteaed „Kröll“.

1. **Aarne Link.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. Sõiduauto DAEWOO-LANOS 1999.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme Gümnaasium.

1. **Agu Leivits.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. Sõiduauto OPEL ASTRA 1994.a. 8. - 9.

Hansapank arveldusarve, krediidiarve, eriarve. 10. - 11. - 12. Palk Riiklik Looduskaitsekeskus.

1. **Aita Matson.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Kinnistu Saarde vallas. 7. Sõiduauto Ford Sierra 1988.a. 8. - 9. - 10. - 11. - 12. Palk tihemetsa Põhikool.

1. **Marika Noormets.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Tali vallavolikogu. 5. - 6. katastriüksus saarde vallas. 7. Sõiduauto LADA 111 2001.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve; SEB Ühispank arveldusarve. 10. - 11. - 12. -

1. **Tiiu Olde.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Kinnistu Saarde Vallas. 7. Sõiduauto VAZ 2101 1974.a; sõiduauto MITSUBISHI 1992.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. -

1. **Peep Paimre.** 3. Vallavolikogu liige. 4. saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Talu Saarde vallas; kinnistu Saarde vallas. 7. Sõiduauto AUDI 200 1986.a; veduk SCANIA 1993.a. 8. - 9. SEB ühispank kaardikonto ja arveldusarve. 10. - 11. Hüpooteek. 12. -

1. **Signe Post.** 3. Vallavalitsuse liige. 4. Tali Vallavalitsus. 5. 1111.- 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. Sõiduauto TOYOTA COROLLA 1988.a; sõiduauto OPEL VECTRA 1992.a. 8. - 9. SEB Ühispank arvelduskonto, kasutushoius; Hansapank arvelduskonto. 10. - 11. - 12. Palk Tali Põhikool.

1. **Karl Ruukel.** 3. Saarde vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Elamumaa Saarde vallas; maatulundusmaa Saarde vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve; Sampo pank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme Linnavalitsus.

1. **Vladimir Ruzits.** 3. OÜ Saarde Kommunaal juhataja. 4. Saarde Vallavalitsus. 5. 5500.- 6. Kinnistus Saarde vallas. 7. Veoauto TOYOTA DYNA 1979.a, sõiduauto MERZEDEZ-BENS 123TE 1981.a; sõiduauto MERZEDES-BENS 124T 1989.a. 8. Osakapital Hevo Tehnika OÜ. 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk põhitöökohalt.

1. **Villy Saage.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme

hüvitis. 6. - 7. Sõiduauto OPEL REKORD 1983.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. Pension. 11. - 12. Pension.

1. **Anne Saar.** 3. Vallavalitsuse liige. 4. Saarde Vallavalitsus. 5. 9350.- 6. Kinnistus Saarde vallas. 7. Sõiduauto RENAULT MEGANE 2000.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Saarde Vallavalitsus.

1. **Maire Saar.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Tali Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. - 8. - 9. - 10. - 11. - 12. Palk põhitöökohalt; pension.

1. **Valdur Salupõld.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde Vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Elamumaa Saarde vallas. 7. Sõiduauto MB 200TE 1990.a; sõudepaat 2005.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk OÜ Jaotusvõrk.

1. **Elvi Sikk.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi-Nõmme Terwise ja Hoolduskeskus.

1. **Avo Sinijärv.** 3. Linnavolikogu liige. 4. Kilingi - Nõmme Linnavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Kinnistu Saarde vallas. 7. Sõiduauto AUDI A6 1999.a; sõiduauto FORD TRANSIT 1995.a; sõiduauto CITROEN JUMPER 2003.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve; SEB Ühispank arveldusarve. 10. SEB Ühispank laen. 11. - 12. Palk põhitöökohal.

1. **Evald Tamsalu.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Korteriomand Saarde vallas. 7. Sõiduauto AUDI 100 1984.a. 8. - 9. Hansapank arveldusarve ja kogumispensioniarve. 10. - 11. - 12. Palk Kilingi - Nõmme Linnavalitsus.

1. **Tiiu Tammiste.** 3. Linnavolikogu liige. 4. Kilingi-Nõmme linnavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Kinnistu Saarde vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. -

1. **Hugo Tomson.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Elamu Saarde vallas. 7. Sõiduauto VAZ 21011 1980.a; sõiduauto MAZDA 323 1999.a; veoauto GAZ 53-12 1984.a.

8. - 9. - 10. - 11. Palk Kilingi-Nõmme Kommunaal

OÜ; pension. 12.-

1. **Avo Tursk.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Maatulundusmaa Saarde vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve. 10. - 11. - 12. Palk Saarde Vallavalitsus.

1. **Aleksander Vilinurm.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. Maatulundusmaa Saarde vallas; maatulundusmaa Tahkuranna vallas. 7. - 8. - 9. Hansapank arveldusarve; SEB Ühispank arveldusarve; OÜ Hanna Helena arveldusarve. 10. - 11. Hansaliising; Ühisliising; hüpooteek. 12. Palk Tali Vallavalitsus.

1. Rein Volt. 3. Vallavolikogu liige. 4. Saarde vallavolikogu. 5. Volikogu liikme hüvitis. 6. - 7. Sõiduauto FORD SIERRA 1988.a. 8. - 9. - 10. - 11. - 12. -

1. **Heiki Ärm.** 3. Vallavolikogu liige. 4. Tali vallavolikogu. 5. - 6. Maatulundusmaad Saarde vallas, Elamumaa saarde vallas. 7. Sõiduauto SUBARU FORESTER 2001.a; paat 1996.a. 8. - 9. SEB Ühispank arveldusarve; Hansapank arveldusarve; Sampo pank arveldusarve, SEB Ühispank arvelduskrediit. 10. - 11. - 12. Palk RMK Laiksaare Metskond.

Deklaratsioonid avaldatud avaldatud Ametlikes Teadaannetes: Ago Jürgenson - vallavolikogu esimees, Kalle Kiipus - linnavolikogu esimees, Tarmo Kulu - vallavanem, Väino Lill - vallavolikogu esimees, Kalle Song - linnapea, Indrek Talts - vallavanem.

Deklaratsioon puudub: Andrias Bernhardt - vallavolikogu liige, Tarmo Karon - vallavolikogu liige, Aleksander Lind - vallavolikogu liige, Lehte Sepp - vallavolikogu liige.

Saarde vald Internetis:
www.saarde.ee
Uudised teated volikogu materjalid muu tarvilik teave

PRIAst saab taotleda toetust majanduse mitmekesistamiseks maapiirkonnas

Alates 25. septembrist kuni 18. oktoobrini saab Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (PRIA) piirkondlikes büroodes taotleda Riikliku Arengukava (RAK) meetme 3.3 - "Majandustegevuse mitmekesistamine maapiirkondades" toetust. Võrreldes varasemate aastatega on toetuse tingimustes mitmeid olulisi muudatusi.

Tegevused, mida meetme raames toetatakse, on maaturismi arendamine, käsitöenduslik tegevus, teenuste osutamine ja toiduainete töötlemine. Kokku on sel aastal mitmekesistamise toetuseks ette nähtud 57 miljonit krooni.

Toetust saavad taotleda põllumajandustootjad, kes alustavad mittepõllumajandusliku ettevõtlusega maapiirkonnas ning ettevõtjad, kes mitmekesistavad või laiendavad oma tegevust maapiirkonnas. Taotleja peab olema mikroettevõtja, kelle müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal oli üle 50 000 krooni.

Maksimaalsed toetusmäär on käsitöenduse ja toiduainete töötlemise puhul on 600 000 ning turismi ja teenindusega seotud tegevuste puhul 400 000 krooni aastas. Toetust saab taotleda ainult ühele valdkonnale neljast võimalikust. Tänavu ja 2004. aastal kokku on taotlejal võimalik selle meetme raames saada kuni 1 564 660 krooni toetust.

Võrreldes varasemate aastatega on muutunud ka toetuse jagamise tingimused - kui varem rahuldati taotlused nende esitamise järjekorras, siis tänavu moodustatakse paremusjärjestus ja eelarvevahendid jaotatakse võrdselt kahe taotlejagrupi vahel.

Taotluste läbivaatamine võib kesta kuni 90 tööpäeva. Investeeringu tegemist töendavad dokumendid tuleb PRIAsse esitada hiljemalt 31. maiks 2008. a, misjärel makstakse toetus taotlejale välja.

Tänavu võib taotleja esitada taotlusvooru jooksul ainult ühe taotluse, kus on taotletud toetust ainult ühe

abikõlblike tegevuste nimekirjas nimetatud tegevuse kohta. Kitsendatud on ka abikõlblike investeeringute nimekirja. Samuti peab taotleja arvestama, et toetuse avalduse ja äriprojekti ning neis esitatud andmeid töendavate dokumentide koostamiseks tellitud töid ja teenuseid ei toetata.

Maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise investeeringutoetust on makstud alates 2001. aastast SAPARDi programmist ja alates 2004. aastast makstakse seda EAGGF-i struktuurifondi rahadest. Toetuse maksmise aluseks on Eesti Riiklik Arengukava 2004-2006 (RAK).

Vaata ka www.pria.ee/riiklikud_toetused/maapiirkonnas_majand_1.

Seminarid maapiirkonnas majandustegevuse mitmekesistamise toetuse taotlejatele: www.pria.ee/uudised/uudis5945.

TALV

SUVI

SÜGIS

KEVAD

Ilmast ja põllust

Pikimatest pikim suvi ajas sügisel pea segi.

Põuaaja järel ärgitasid vihmasajud kasvama kõik kellel juured all. Kui palju sellest põllu- ja aiaviiljadele enam abi on iseasi. Enne öökülmi oli kuulda imekurkidest ja kõrvitstest, mis igast lehekaenlast vilju välja lükkasid. Kõige uskumatum on seis seenemetsas, kus nii suvised kui sügisesed seeneliigid ühekorraga samblasülest välja tükivad. Loodus on ikka uskumatult kohanemisvõimeline ja vastupidav. Kohati vajavad maad veel päris parajalt vihmavett.

Aastad pole vennad, siiski hakkab silma mõningane sarnasus 30-ndate lõpu ja käesoleva sajandi alguse ilmadega. Kuivale, soojale ja pikalt septembrisse veninud suvele järgnes äkiline jahenemine. Talv aga tuli karm, pakaseline. Kui pikalt tänavu sügist annab ei tea arvata. Aga esimesed rasvatihased on metsadest väljas ja käivad akna taga luuret tegemas. Samal ajal sookured sügise pööripäeva ajal veel äralennuks ei kogunenud. Septembri ilmad on olnud erakordselt soojad, aga samas võib ilm teha äkitselt kannapöörded, milleks peab valmis olema. Kuu keskpaiku tuli öökülm paljudele üllatusena. Veel kesköö paiku näitas kraadiklaas üle 10 kraadi sooja, enne päiksetõusu aga näiteks Jõgeval maapinnal -3 kraadi ja külmaõrnad aiaviiljad näpistatud. Sügisene üleminekuaja ilm on sama ebapüsiv kui kevadel aprillikuus. Seda eriti erakordsetel juhtudel nagu tänavu. Erksinine taevas madalalt liikuvate pilvede vahelt hoiatab muutuste eest - kõrgemates õhukihtides puhuvad külmad tuuled. Õhtuks selgineb, tuul vaibub ja pika öö jooksul jahtub maapind ruttu. Kindluse mõttes võiks kontrollida kasvuhoonete soojapidavust. Pärast on hilja kahtseda. Ilmauurijad arvavad siiski, et oktoober ja november tulevad soojemapoolsed ja sajusemad kui tavaliselt. Eks näe! Ookeanide vesi olevat kraadi võrra kõrgem, tormidele saab sealt jõudu juurde - loodame et nad Läänemerele ei ulatu.

Sügisööd on pikad ja pimedad. Aeg oma südame-tunnistusega kahekesi olla ja mõtiskleda elu üle järele. Kasulik kõige enne neile, kellel suur himu enesekasu huvidest lähtudes ajalugu interpreteerida (maakeeli vassida) omale sobivas suunas. Samas mõõdukas saadakse tagasi. See ongi ajalugu. Edasiminekut toob ainult üksteise toetamine ja nõrgemate järeleaitamine - nii sõjas kui armastuses.

Järgneb.
Svea RANDMAA

Sookured läevad..., kas kurjad ilmad tulekul?

Metsaomnibussiga Sookuninga looduskaitsealal

Saarde vald on rikas suurte soode ja metsade poolest. 17. septembril läksime seda oma silmaga kaema. Ühe päeva ei jõua läbi sõita kõiki kaitsealasid. Retkejuht Agu Leivits valis tutvustamiseks Saarde valla vanima päris oma looduskaitseala - Sookuninga.

Tee viis meid esmalt

Jäärja metskonna Rongu ürgmetsa, metsiseonni juurde. See on XIX sajandi lõpust pärit mõisnik Richard Ungern-Sternbergi jahionn, mõisnik vaatles siin metsiseid ja pidas jahti. Olime seal käinud ka varem. Jahionni ümbristesid siis põlispuid, pärast mullust jaanuaritormi on aga ümbrus hõrenenud, täis tormi-

murdu. Tüvetüükad on jäetud looduse lagundada, metsaasukatele asustada. Laudtee viis meid üle lamapuude. Kuulasime Agu juttu väriselupaidest, põlismetsadest, metsalindudest, kotkastest. Arutluse all oli lendorav ja metsis. End esitlesid rähnid ja puukoristaja. Tuletasime meelde Kuninga-nimelisi saardekaid.

Rongu põlismetsas.

Võib-olla elasid soosaartel ennemuiste päris kuningad, kust mujalt see mõjukas nimi tulnud.

Rongu põlismetsakvartalid võeti kaitse alla 1964. a kui põlised metsiste mängu-paigad. Nüüd on ta osa suurest Sookuninga looduskaitsealast, mis moodustati mitme väiksema, juba 1991. a moodustatud sookaitseala baasil, sai oma kaitse-eeskirja 1999. a, laiendati ja sai uue kaitse-eeskirja 2006. aastal. Saarde valla lõunapiir ongi üks suur soostik, mis koosneb seitsmest soost ja ulatub Lätimaale. Nigula looduskaitseala poolt tulles on voore taga esimesena Ruunasoo (ka Soosaare või Raessaare raba), edasi ida poole tulles järgnevad Rakste soo, Tõrga raba (ka Tõrga või Kodaja raba), Sandre soo, Rongu (Rõikküla) soo jt väiksemad. Sookuninga kaitseala paikneb kahel pool Eesti-Läti piiri: ligi

neli tuhat hektarit Eestis Pärnu maakonnas ning kümme tuhat hektarit Lätis Lemsalu maakonnas. Looduskaitseala kaitse-eesmärk on ulatusliku soola ja sellega piirnevate alade koosluste ning kaitsealuste liikide, sh mitme Euroopa jaoks haruldase linnu- ja loomaliigi ning nende elupaikade kaitse. Kaitseala on ka rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala), sest on rändavate haneliste ja luikede oluline peatus- ja puhkepaik. Siit saavad alguse mitmed ojad ja jõed: Rannametsa jõgi, Kõveri oja, Ura ja Reiu jõgi, Lamboja, Veelikse jõgi, Räisa, Jurga ning Külge oja, Läti jõgedest Gangupe, Rujiena ning mitmed teised Salatsi jõgikonna jõed. Soodes on häid jõhvika ja muraka kasvukohti. Loomad saavad siia paku minna raietööde ja ulukijahi eest. Looduskaitsealal on 10 sihtkaitsevööndit, osal neist on inimeste viibimine keelatud metsise mängu- ja lindude pesitsusajal (1.02-31.07; ka 1.08-15.09). Sekelduste vältimiseks tuleks enne looduskaitsealale minekut või seal mõne töö alustamist tutvuda kaitse-eeskirjaga ning vajadusel küsida luba kaitseala valitsejalt.

Sookuninga ja Nigula looduskaitseala Eesti poolel ning Läti Põhja Soode looduskaitseala moodustavad Põhja-Liivimaa suure märgalade kompleks, mille paremaks kaitsmiseks teevad Eesti ja Läti looduskaitsekoostööd, sest loodus ju riigipiiridest ei hooli.

Meie teine pikem peatus oli Rongu raba Sandra matkjal. Looduskaitseala on ehitatud raba äärde toreda matkamaja - igameheonni koos vajalike kõrvalruumidega. Kui olime rabaga tutvust teinud, vaevakaski imetlenud ja vaatlustornis Läti piiri sihtinud, puhkasime onni juures jalgu. Tegime tuld, pidasime plaane, rääkisime maast ja metsast. Teravaks elamuseks kujunes matka lõpus tõsiasi, et onni juures asuv prügikast oli karu poolt räsitatud - ju ei saanud kaant lahti. Ja kasti kõrvale oli ta üht-teist maha pillanud, kuhu sisse ei tahtnud astuda.

Matkale andis mõnu ilus suvelõpu ilm, Agu lahe jutt ja tore seltskond - seekord oli rõõmustavalt palju allameetrimehi, noorim vist 3-kuune.

Üritust toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Eesi KOLLA

Kooliuudised

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi saavutused

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilased saavutasid **9.-11. augustil Narva-Jõesuus Globe programmi raames** I koha satelliidimängus ja II koha maastikumängus. Võistkonnas olid Laura Altin, Märt Kütas, Kristjan Pahk. Juhendajaks Elli Altin.

12. septembril Tõstamaal FC Flora maakoolide jalgpalliturniiril 1992. a sün-

dinud ja nooremate poiste arvestuses saavutas Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi võistkond III koha. Võistkonnas mängisid Ott Erik Pärtel, Marko Padernik, Mihkel Talts, Roland Paal, Kalmer Suigusaar, Sven Salus, Antti Jefimov, Kristo Kruusma, Taavi Uke.

14. septembril Väandras FC Flora maakoolide jal-

palliturniiril 1994 sündinud ja nooremate poiste arvestuses saavutas Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi võistkond III koha. Võistkonnas mängisid Ranet Järvi, Hans-Joosep Pärna, Taivo Kovalevski, Riivo Ahlenius, Carl Martin Teearu, Raido Mägi, Rando Rosenblatt.

Laine ÜLEMAANTE

23. õppeaasta Kilingi-Nõmme Muusikakoolis

Kilingi-Nõmme Muusikakool alustas oma kahekümne kolmandat õppeaastat.

I klassis alustasid oma õpinguid klaveriosakonnas Marili Loorents, Marie Kuningas, Aldo-Kristjan Rattur, Luise Maria Tallo.

Üldkultuurilise osakonna klaveriklassis alustasid õpinguid Romet Järvi ja Taavi Kovalevski.

Akordioni hakkasid õppima Helen-Carol Sepp ja üldosakonnas Karin Rea.

Lauluklassi uued õpilased on Katriin Kaarde ja Gettry Vill.

Kitarri osakonda me sel aastal paraku uusi õpilasi vastu võtta ei saanud, kuna kõik kohad olid juba täis. See paisab olevat praegu laste seas kõige populaarsem pill, mida soovitakse õppida. Ka klaverimäng on traditsiooniliselt väga soositud.

Sel aastal alustasid klaveri- ja akordioniõpinguid mitmed lapsed, kes olid juba aasta muusikakooli lauluklassis käinud ja otsustasid ka mõnd muusikainstrumenti laulmisele lisaks proovida. Paar õpilast said kutse sügisel vabanevad õpilaskohtadele ka päris isiklikult, kuna nad olid eelnevalt käinud muusikakooli eelklassis. Me oleme soovitanud lastevanematele tuua lap-

sed muusikakooli katsetele alles pärast I klassi lõpetamist üldhariduskoolis, kuna praktiline kogemus on näidanud, et lapsel võib tekkida raskusi kahes koolis korraga alustamisega ja toime tulemisega. Muusikakoolis kestab õpe seitse aastat ja lapsed, kes kõiki raskusi võites õnnelikult finišisse jõuavad, saavad elus kindlasti kõikide eettulevate raskustega kergemini hakkama. Sihikindlus, distsipliin, eneseületamine ja loovus on need märksõnad, mis saavad neid lapsi kogu elu.

Toivo Traks (Pärnu Muusikakooli klaveriõpetaja) on loetlenud Õpetajate Lehes palju olulisi põhjusi, milleks üldse muusikat õppida. Näiteks arendab muusikaõppimine füüsiliselt vasaku ajupoolkera osa, mis mõjutab keelekasutamist. Veel on olemas side muusika ja ruumilise intelligentsuse vahel (võime näha maailma õigesti ja moodustada asjadest ajus mõistuslikke pilte). Kõiki momente ei hakkaks siinkohal üles lugemagi.

Meie - õpetajad Kilingi-Nõmme Muusikakoolis, püüame teha laste jaoks muusika ja instrumendi õppimise meeldivaks ja rõõmsaks. See on võimalik tänu toredale ja sõbralikule atmosfäärile, mis meie majas valitseb. Lapsed

veedavad siin meelsasti oma aega, oodates algavaid tunde. Omavaheline suhtlemine moodustab suure osa meie maja soojast kliimast.

Muusikakooli tegevuse juurde kuulub loomulikult ka kontserttegevus. Aasta jooksul toimub meil hulgaliselt traditsioonilisi ja ka muid esinemisi nii majas sees kui ka väljaspool - klubis, koolis, lasteaias, kirikus ja mujal. Kõige olulisem publik on meie jaoks loomulikult isad-emad ja teised lähisugulased, kes saavad osa lapse tööst ja tegevusest muusikakoolis just kontsertide kaudu. Aga loomulikult on oodatud meie kooli kontsertidele kõik muusika sõbrad ja austajad. Sellelgi õppeaastal, nagu ikka, on meil isadepäeva, emadepäeva ja naistepäeva kontserdid (kus esinevad ainult mehed), klaveriklass korraldab tavapäraselt ühele heliloojale pühendatud kontserdi - sel aastal Dostakoviči 100. sünniüubeli tähistamiseks - ja veel palju muud huvitavat.

Akordioniorkestrit on Kilingi-Nõmme rahvas ajast aega näinud kõik-võimalikel linnaüritustel ja näeb ka edaspidi. On ju sellel orkestril linna kultuuri-üritustel oma kindel koht.

Küllil KELU

Jälg hommikukastestel murul

Olid töökad eesti talud, palju rõõmu, tööd, viletsust ja valu. Peres oli palju lapsi, maa neid kõiki toitit, kattis. „Jah illos noorus aig oll tuu“, nii rääkis vana-vanaisa kortsus suu. Neist jäljed hommikukastesele murule jäid...

Nüüd lapsed on ise ilmakaares ja käivad oma teed. Taluhooned tühjaks jäänud, kaugel kolkakülades. Uued põlved linna läinud, jäljed asfaltteel. Maja ees seisab BMW

ja õhtul vahib DVD-d Heinakõrtel kuivatab nüüd päike kastehelmed need...

On lootus suur, et rahvas püsiks, laps taluõuel isalt küsib: „Kus on meie mets ja maa? Mis sa sellest kasu saad?“ Isa vastab, et me pole nälgas, veel toidavad meid viljaväljad. Ja hommikuses kastest on jälle värsked jäljed...

Kaarel KAARDE
7.kl Tihemetsa Pk

Terepidu Krõllis

Märkamatu on möödunud imeilus suvi. Taas on avatud lasteaiaks.

Kooli saadetud laste asemele on tulnud uued mudilased. Septembri algul on saanud traditsiooniks Terepidu, kus tutvustatakse maja uusi lapsi ja töötajaid, saadakse kokku vanade sõpradega.

4. septembri hommikul olid saali oodatud nii suured kui ka väikesed Krõllid. Tutvustati uut muusikaõpetajat Piia Kajandot, kes õpe-

tas lastele uue ja lihtsa "Tere-tamislaulu".

Kordamööda käisid rühmad ennast saali keskel teistele tutvustamas. Koos tantsiti ja õpiti uusi laule. Vahepeal oli komisioomise paus - kommipakkujaks Lepatriinu.

Sellel sügisel alustavad krõllitempude õppimist 20 uut väikest Krõlli. Kõige väikesemad Krõllid alustasid oma lasteaiateed Tibupoegadena. Eks nad ju olegi meie maja pisikesed, armsad tibupojad.

Huvitavaid ütlemisi krõl-

lilastelt:

- Kas sa tulid oma kodumaalt (kodust)?
- Ma kiigun taeva peale!
- Minu vanaisa tõi metsast oravikke (puravikke).
- Öösel sõi mind sääsk ja tegi veel kärbsse häält kah.
- Maja number ükskümmend kuus (16).

Kokkuvõtte Terepeost tegid
Salme JÕÕTS
Raili ROHTMAA

Päikesed.

Algab EENeti arvutijoonistuste võistlus

Eesti Hariduse ja Teaduse Andmesidevõrk EENet kutsub väikseid ja suuri joonistama arvutiga pilte teatrist, muusikast ja kinost.

Võistlust aitavad läbi viia Rahvusoper "Estonia", Teater "Vanemuine", SA Kultuurileht, Kultuuriministeerium ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Konkursitingimustega saab lähemalt tutvuda ja pilte esitada EENeti kodulehel: www.eenet.ee/konkurss. **Pilte oodatakse 13. novembriks.**

Selle aasta konkursi alateemad on:

- Kostüüm etendusele
- 100-aastane teater
- Käisin teatris
- Ma laulan mätal, mäe peal
- Põnevad pillid

- Eesti meest võib tunda tantsust
- Tantsust viidud
- Multifilm ja päris elu
- Kui lemmikraamatust saaks film.

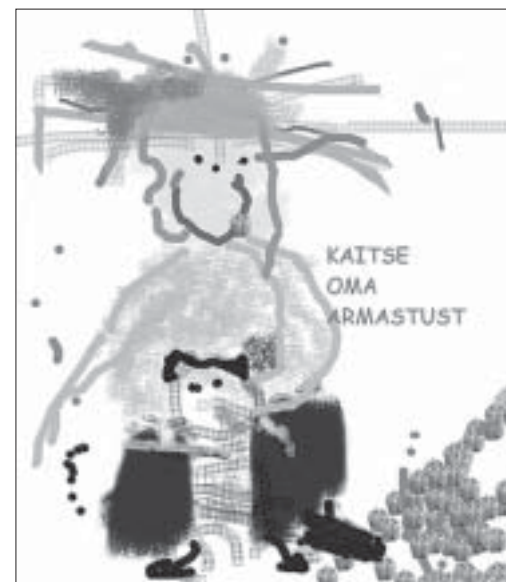
Võistlus toimub neljas vanuserühmas: kuni 10-aastased, 11-14-aastased, 15-19-aastased, vanemad kui 19-aastased. Iga vanuserühma võitjat ootab tore auhind, premeeritakse ka agaramaid juhendajaid.

Joonistades saavad nii väikesed kui suured väljendada oma mõtteid, tundeid ja hoiakuid ning nii ühiskonnas kaasa rääkida. Võistlus aitab lastel fantaseerida virtuaalses keskkonnas ja innustab kaasa mõtlema neile lähedastel teemadel.

EENeti arvutijoonistuste võistlused said alguse 2002. aastal, mil tähistati Eesti Interneti 10. aastapäeva. Sellele järgnes 2003. aastal EENeti 10. sünnipäev. Nii kujunes võistlus iga-aastaseks traditsiooniks.

Eelmise aasta joonistused saadeti teemal "Eesti noorte turvalisus". Kõige populaarsemaks alateemaks oli "Suitsuvaba Eesti", mille valis kolmandik osalenutest (võistlusele esitati 3219 pilti). 40 valitud pilti rändab siiani mööda Eestit: Toompea lossist erinevatesse Eestimaa paikadesse. Mõned 2004. aasta võistlustööd jõudsid rändnäituste käigus Riigikontrolli kaudu ka Euroopa Kontrollikodade Ühenduse EUROSAI VI kongressile Bonni, kus toimunud võistlusel sai Elina Kondi pilt viienda koha.

Lisateave: konkurss@eenet.ee,
telefon 7302110
(Maria Ristkok)

„Kaitse oma armastust“. 2005. aasta esimene auhind, Mark Samoilov (4 a).

SAARDE LÄBI AJALOO PRISMA 85

1929. aasta.

Suvi oli vihmane ja sellest on kirjutanud ilmavaatleja: "... suve kaunis wilu ja kuiw kuni sügiseni pööri päewani siis tulli iga päiw wihma kuni marti päewani marti päewa aeg olli waha lund ja paar päewa külm siis läks jälle soojaks ja tulli wihma iga päew kuni Jõuluni aga liiga suurt wett ei olnu muud kui olli soe ja wihmane Jõulu pühate aeg tulli lume ja olli mõni kraat külma. 1929 aasta talwe oli kaks kuud ilma muutusteta kül üle 30-kraati külma iga päew."

Saarde Majandusühisusele oli see suvi ka kehv, kuna talunikelt suudet ekspordiks kokku osta ainult 80 siga (1928. aastal 452 siga), sest

vee läbi hävis looma- ja seasööt ning peekonikasvatus peaaegu seisis.

Kilingi-Nõmme alevivalitsuse otsusega võis pidada uut laata iga aasta 1. augustil.

3. septembril ilmus kohtu- ja siseministri T. Kalbuse otsus, millega laiendati Kilingi-Nõmme alevi administratiivpiirkonda. Kilingi vallast eraldati ja liideti Kilingi-Nõmme aleviga Kilingi metsast planeeritud juurdelõige 3,66 ha alevi krundile, Saarde kirikumõisast planeeritud juurdelõige 1,5 ha ja Saarde kirikumõisast tagavara maatükk suurusega 0,37 ha.

8. septembril pidas pulmi Saarde Panga juhataja Villem Tamm, kosides Marie Martensoni.

15. septembril lõpetas Voltveti Metsakoolis metsnike II lend - 17 metsnikku.

Sillukese 6-klassilise algkooli juhatajaks sai Karl Talts.

Tollase koolisüsteemi kitsaskohtadest esimene oli, et ei jätkunud õpetajaid. Polnud ju normaalne, et 6-klassilises algkoolis õpetasid tihti ainult 2 õpetajat. Koolisundus kehtis 1928. aastast ja hõlmas lapsi 8.-19. eluaastani. Paljud lapsed ei suutnud algkooli kuue aastaga lõpetada ja nii jäigi see paljudel lõpetamata. Enamasti oli põhjuseks, et sügisel hilineti koolitulekuga. Kes töötas talus palgalise karjasena, see pääses kooli teinekord alles oktoobri keskel, kuigi õppetöö algas 1. septembril. Sellised hilinejad olid

Piknik Liivamäel, 1929. aasta.

Teehõövel, 1930. aastad.

enamasti kehvematest peredest ja neid tabas tihtipeale ka mahajäämus teistest õpilastest ja sellega ka istumajäämine kevadel.

Koolide juurde asutatud hoolekogud, kuhu kuulusid lapsevanemad ja vallavolikogude esindajad, püüdsid igati organiseerida kehvemale õpilastele ainelist toetust, organiseerides korjandusi ja koolipidusid, mille tulu siis kehvemale jagati.

11. oktoobril pühitses oma 20 aasta juubelit 656-liikmeline Saarde Hoiu-Laenu Ühisus.

Novembris alustas tööd Saarde Noorte Maatulundus Klubi. Asutajaliikmeid 20, juhatajaks A. Lillenblatt. Klubisse kogunesid selle aja ärksamad noored - tulevased talude perenaised ja peremehed. Õpiti põhiliselt talu majapida-

mist.

Alevi aga jätkus energiliselt ehitus. Nagu on kirjutanud alevivanem Albert Oissar, oli alevil ehitusmaade rikkalik tagavara. Hinnaks oli 1 sent ruutmeetrist ja parematel ehitusplatsidel 5 senti ruutmeeter. Eramajapidajad, kelle krundid olid alevi piires, tõstsid hinna kolmekordseks. Eramaaomanikest tuli maatameestele vastu kõige enam Sihva talu peremees Juhan Gruft, kes oma kõlbmatud liivased maad raudtee ümber ja üle selle andis maatameestele ehituskruundideks ja aitas sellega tõhusalt alevi arengule kaasa. Tema krundile anti 60 renditükki. Pärast J. Grufti surma olla tema hauale asetatud tahvel kirjaga "Sihva maarentnike poolt".

1929 sündis Saarde koguduse andmetel 66 poeglast ja 61 tütarlast, leeris käis 103 last, paari pandi 64 paari, lau- latati 56 paari, suri 168 inimest. Kõige vanem oli Kana- külast Märt Rääim - 94 aastat ja 10 kuud.

Korjandused andsid Puna- se Risti heaks 18,51 krooni, noorsoo asja edendamiseks 13,32 krooni, karskuse heaks 10,40 krooni jne. Kiriku re- mondi heaks andis Jaan Jõots Patist 5 krooni ja P. Suster Kilingi-Nõmmest 20 krooni.

Väljaminekud olid kütte- le 839,99 krooni, hobusevahi- le 48 krooni, elektrivoolu tasu välislambi eest 30 krooni, ki- rikuviini maksis 81,10 krooni, telefon 32,67 krooni, kindlus- tus 52,09 krooni jne.

Jäeb pooleli.
Olev PAUKSON

Koolinoorte pidu Talil

Reedel, 22. septembril toi- mus Tali Seltsimajas kooli- noortele uue õppeaasta avapi- du.

Esimesel koolinädalal sai iga klass ülesandeks esitada reklaamipaus. Mõni klass võt- tis ülesannet väga tõsiselt ja asusid kohe ettevalmistusi te- gema, millest oli ka kasu.

Peo päästsid kolm kava: 6 klass, 4-5 klass ja 7-8 klass. Kohtunikud, kelleks olid Ki- lingi-Nõmme Klubi juhataja

Tene Ruubel ja Avo Tursk, olid esimese koha suhtes ühel meelel.

Tublid olid kõik julged, kes esinesid aga 6 klass oli oma kavaga tõsiselt vaeva näinud ja said teenitud võidu.

Tene jagas lastele ka nä- punäiteid ja kiitis julgemaid, kes esinesid. Väga tublid olid ka teised esinejad, kes oma klassi esindasid!

Peale reklaame pidime va- lima kooli diskori, aga kuna

oli vaid üks kandidaat, sai asi otsustatud ja pidu võis alata.

Ei tea, kas asi oli ilusas ilmas või milleski muus, aga saal oli peo lõpuni tant- sijaid täis. Rahul olid nii lapsed kui peo korraldajad.

Nüüd pidu läbi ja järg- mise peoni jätkame remon- ti noortetoas.

Ilusat sügist kõigile!

Maarika KIVISELG

Varnja sibulalaadal

Varnja jõhvika- ja sibula- laad reklaamis end ajalehes ja meil tuli ka isu talveks sibu- laid varuda. Livonia pani gru- pi kokku ja asusime jälle tee- le. Oli laupäev, 9. september.

Varnja on väike vene va- nausuliste küla Emajõe suud- mes. Väike oli ka laad, nii et külla sisse sõites tundus asi kahtlane - kas tulime valel päeval? Siiski leidsime laada- platsi ja sibulamüüjad üles. Pakuti valget ja punast sibu- lat, vanikus ja lahtiselt. Sibul- lat ja küüslauku ostsime pal- ju, natuka ka mett, jõhvikaid ja muud kaupa. Uudistasime muuseumi ja kirikut. Preestri puudumise tõttu peavad küla- naised ise seal teenistust. Au sees hoitakse traditsioone, eri- ti kirikuga seonduvat. Tore puhas külake jäi varsti selja- taha, sest sõitsime piki Peipsi randa põhja poole. Pea katke- matu ahelküla teeäärt palista- mas, kõrged laudpeenrad juba sibulast tühjajad, majaehitus ja remont igal pool käimas. Küll ikka ehitavad! Võibolla on mingi projekt siia raha paisa- nud, mille toel elu edeneb. Seda oli tõesti hea vaadata.

Kolkja kuulsas sibulares- toranis vaatasime vaid ukse

vahelt sisse, sest perenaistel oli mitu gruppi teenindada ja meie sööma ei pääsenud.

Järgmiseks tutvusime Alatskivi lossiga. Üht-teist on seal juba tehtud, enamuse tube siiski ootavad oma järke. Kuid restoranis oli laud kaetud ja külalised saabumas. Kui re- mont kord lõpeb, saab sellest uhke maja. Alatskivi surnuaias otsisime üles Juhan Liivi ja Laksi Tõnise kalmud. Peipsit katsusime näpuga Ninal ja Kallastel. Kallaste linna kesk- väljak on tükike nõukaaegset ehitusstiili, majad nagu Mosk- vas. Ja vardas lehvib sinise- kollase vöödiiline lipp, just nagu meil, ainult triipe oli vä- hem.

Retke viimane huviobjekt oli Elistvere loomapark. Jutu-

kas perenaine tutvustas oma hoolealuseid ja lõbustas meid seikadega, mis kõik seal juh- tunud olid. Jänes Laine, käh- rik, rebased, ilvesed, hirved, põhjapõder - igaihe kohta jät- kus muhedaid kommentaare. Loomad tulid perenaise lah- ke kutsumise peale kohale ja lasksid end vaadata. Karu Karoliina oli õhtusöögiks saa- nud kotitäie kaneelisiakesi ja oli nendega ametus. Piison Villu koos perega saab varsti uue tara, mida pole nii kerge laiali lõhkuda. Uus admin- hoone on valmimas, park ta- haks ka veidi hooldamist.

Tartus võtsime ise ka lõ- puks kiire eine, siis ootas ees kodutee. Reisi toetas KIK.

Eesi KOLLA

Võitjad.

Saarde valla üksik- ja juriidiliste isikute tunnustamise statuut

Tunnustamine

1.1. Saarde vald kasutab tunnustamiseks:

1.1.1. Saarde Valla Aukodaniku nimetuse omistamist ehk Elutöö preemiat;

1.1.2. Saarde Valla Suure Vapimärgiga autastustamist;

1.1.3. Saarde Valla Auraamatusse kandmist;

1.1.4. Saarde Valla Väikese Vapimärgiga autastustamist;

1.1.5. Saarde Valla Aastapremia väljaandmist;

1.1.6. Saarde Valla Aasta Noore preemia väljaandmist;

1.1.7. Saarde Valla Tänukirjaga autastustamist.

1.2. Tunnustamine toimub valla aastapäeval, 16.oktoobril või juubelitähtpäeval või vabalt valitud päeval ühekordse silmapaistva saavutuse eest.

1.3. Kirjalikud ettepanekud koos põhjendustega esitatakse vallavalitsusele hiljemalt üks kuu enne tunnustuse taotlemise päeva.

1.4. Tunnustamisel võetakse aluseks vallaelanike, volikogu, vallavalitsuse ja vallas tegutsevate juriidiliste isikute ettepanekuid.

1.5. Tunnustuse omistamise otsustab Saarde Vallavolikogu.

2. Saarde Valla Aukodaniku nimetuse (Elutöö preemia) statuut

2.1. Aukodaniku nimetus ehk Elutöö preemia antakse inimesele, kes oma tegevusega on oluliselt kaasa aidanud valla arengule või vallaelanike heolule või kes on saavutanud tähelepanuväärseid tulemusi ja üldise tunnustuse kultuuri, hariduse, majanduse, eestluse vms edendamisel.

2.2. Aukodaniku nimetuse ehk Elutöö preemia andmisel võetakse aluseks vallaelanike, volikogu, vallavalitsuse ja vallas tegutsevate juriidiliste isikute ettepanekuid.

2.3. Aukodaniku nimetus ehk Elutöö preemia antakse välja valla aastapäeval, 16. oktoobril.

2.4. Aukodaniku nimetusega ehk Elutöö preemiaga kaasneb:

2.4.1. Aukodaniku ehk Elutöö preemia tunnistuse väljaandmine;

2.4.2. Saarde Valla Suure Vapimärgi väljaandmine;

2.4.3. Aukodaniku nime kandmine Saarde Valla Auraamatusse.

2.5. Nominendi puudumisel jäetakse Aukodaniku nimetus ehk Elutöö preemia välja andmata, Elutöö preemiat ei anta välja korduvalt.

3. Saarde Valla Suure Vapimärgi statuut

3.1. Saarde Valla Suurel Vapimärgil on valla vapiloom ilves, mida ümbritseb kaks kuldset tammeoksa. Suurele Vapimärgile on graveeritud vapimärgi saaja nimi ja vapimärgi saamise aasta.

3.2. Saarde Valla Suur Vapimärki antakse Valla Aukodanikule Elutöö preemiana või juriidilisele isikule, kes oma tegevusega on oluliselt kaasa aidanud valla arengule või vallaelanike heolule või kes on saavutanud tähelepanuväär-

seid tulemusi ja üldise tunnustuse kultuuri, hariduse, majanduse, eestluse vms edendamisel.

3.3. Saarde Valla Suure Vapimärgiga käib kaasas rahaline autasu, mis ei ole väiksem kui kaks Eesti Vabariigi keskmist kuupalka. Rahalist autasu ei maksta juriidilisele isikule.

3.4. Saarde Valla Suure Vapimärgi omamise õigust tõendab dokument, millele kirjutavad alla vallavanem ja volikogu esimees ja mis kinnitatakse valla vapipitseriga.

3.5. Saarde Valla Suur Vapimärki antakse üle valla aastapäeval, 16. oktoobril.

3.6. Saarde Valla Suure Vapimärgi omamise kohta peetakse arvestust vallavalitsuses.

3.7. Nominentide puudumisel jäetakse Saarde Valla Suur Vapimärki välja andmata, Saarde Valla Suurt Vapimärki ei anta välja korduvalt.

4. Saarde Valla Auraamatu statuut

4.1. Saarde Valla Auraamatusse kantakse üksik- ja juriidilisi isikuid, kes oma tegevusega on oluliselt kaasa aidanud valla arengule või vallaelanike heolule või kes on saavutanud tähelepanuväärseid tulemusi ja üldise tunnustuse kultuuri, hariduse, majanduse, eestluse vms edendamisel.

4.2. Saarde Valla Auraamatusse kantakse üksik- ja juriidilisi isikuid, mittetulunduslikke ühendusi, organisatsioone, seltse, seltsinguid ning asutusi ühekordse silmapaistva saavutuse eest regionaalse või kohaliku elu edendamisel.

4.3. Auraamatusse sissekande tegevit korraldab vallasekretär. Sissekande vorm, kujundus ja illustreerivate materjalide kasutamine ei ole piiritletud. Sissekandele kirjutab alla vallasekretär ja see kinnitatakse valla vapipitseriga.

4.4. Auraamat asub alaliselt valla kantseleis. Valla auraamatut võidakse sobivatel tingimustel eksponeerida valla seotud tähelepanuväärsetel tähtpäevadel, üritustel ja sündmustel.

4.5. Saarde Valla Auraamatusse võib nominente kanda erinevate tunnustamiste korral korduvalt.

5. Saarde Valla Väikese Vapimärgi statuut

5.1. Saarde Valla Väikesel Vapimärgil on valla vapiloom ilves. Väikesele Vapimärgile on graveeritud vapimärgi saaja nimi ja vapimärgi saamise aasta.

5.2. Saarde Valla Väikese Vapimärgiga käib kaasas rahaline autasu, mis on võrdne Eesti Vabariigi keskmise palgaga.

5.3. Saarde Valla Väikese Vapimärgi omamise õigust tõendab dokument, millele kirjutavad alla vallavanem ja volikogu esimees ja see kinnitatakse valla vapipitseriga.

5.4. Saarde Valla Väikese Vapimärgi omamise kohta peetakse arvestust vallavalitsuses.

5.5. Nominentide puudumisel jäetakse Saarde Valla Väike Vapimärki välja andmata.

5.6. Saarde Valla Väike Vapimärki võib nominendile välja anda korduvalt.

6. Saarde Valla Aastapremia statuut

6.1. Saarde Valla Aastapremia määratakse tunnustusena teo või saavutuse eest, mis kalendriaastal on olnud Saarde vallale olulise tähtsusega.

6.2. Saarde Valla Aastapremia võidakse määrata üksik- või juriidilisele isikule või muule ühendusele, mis ei ole juriidiline isik.

6.3. Saarde Valla Aastapremiaga käib kaasas valla Tänukirja, valla Väike Vapimärki ja rahaline preemia, mis ei ole väiksem kui Eesti Vabariigi keskmine kuupalk.

6.4. Saarde Valla Aastapremia antakse üle valla aastapäeval, 16. oktoobril.

6.5. Nominentide puudumisel jäetakse Saarde Valla Aastapremia välja andmata, valla Aastapremiat võib nominendile välja anda korduvalt.

7. Saarde Valla Aasta Noore preemia statuut

7.1. Saarde Valla Aasta Noore preemia määratakse tunnustusena valla noorele vanuses kuni 26 aastat või Saarde vallas tegutsevatele noortekollektiivide, kelle saavutused, töö või tegevus kalendriaasta jooksul on olnud tulemusriikas.

7.2. Saarde Valla Aasta Noore preemiaga käib kaasas valla Tänukirja, valla Väike Vapimärki ja rahaline preemia, mis ei ole väiksem kui pool Eesti Vabariigi keskmisest kuupalgast.

7.3. Saarde Valla Aasta Noore preemiat antakse üle valla aastapäeval, 16. oktoobril.

7.4. Nominentide puudumisel jäetakse Saarde Valla Aasta Noore preemia välja andmata.

7.5. Saarde Valla Aasta Noore preemiat võib nomi-nendile välja anda korduvalt.

8. Saarde Valla Tänukirja statuut

8.1. Saarde Valla Tänukirjaga autastatakse üksik- ja juriidilisi isikuid, kes oma tegevusega on kaasa aidanud valla arengule või vallaelanike heolule või kes on saavutanud hinnatavaid tulemusi ja üldise tunnustuse kultuuri, hariduse, majanduse, eestluse vms edendamisel.

8.2. Saarde Valla Tänukirjaga autastatakse üksik- ja juriidilisi isikuid, mittetulunduslikke ühendusi, organisatsioone, seltse, seltsinguid ning asutusi ühekordse silmapaistva saavutuse eest regionaalse või kohaliku elu edendamisel.

8.3. Saarde Valla Tänukirjaga autastatakse Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi kuld- või hõbemedaliga lõpetanud õpilasi, Saarde vallas põhikooli ning mujal Eestis gümnaasiumi kuld- või hõbemedaliga lõpetanud õpilasi ning valla elanike registris olevaid kõrgkooli bakalaureuse või magistriprope *cum laude* lõpetajaid.

8.4. Saarde Valla Tänukirjale kirjutavad alla vallavanem ja volikogu esimees ja see kinnitatakse valla vapipitseriga.

8.5. Saarde Valla Tänukirja omistamise kohta peetakse arvestust vallavalitsuses.

8.6. Saarde Valla Tänukirja võib nominendile välja anda korduvalt.

SPORDIÜUDISED

IV Kilingi mitmevõistlus

26. augustil toimunud IV Kilingi mitmevõistlus tõi staadionile rahvast nii võistlema kui kaasa elama. Rõõmustas uute entusiastide kaasalöömine. Samavõrra on kahju loobujate pärast. Sellegipoolest oli võistlejate kollektiiv selleks võistluspäevaks täpselt paras. Mitmevõistlejate sõbralik seltskond ja imeilus suvepäev töötasid häid tulemusi. Võistluse käiku vahendas ja kommenteeris mahlakate hüüdlausega Paavo Ruzitõ. Kogu võistlust koordineerisid kolm kohtunikebrigaadi ja sekretariaat (eesotsas kehalise kasvatuse õpetajatega Kilingi-Nõmmest ja Tihemetsast). Suured tänud neile ja kõigile teistele sõpradele, kes aitasid IV Kilingi mitmevõistlust korraldada.

Mõne reaga tulemustel peatudes häirib jätkuvalt meie koolinoorte vähenemine osavõtt. Alustades tütarlastest, oli meie piirkonna ainuke esindaja Keit Ilves. Sel aastal pakkus talle tihedat konkurentsi Tahkuranna tüdruk Karmen Stimmer, kuid esikoht jäi sellelgi aastal koju. Võiduga triatlonis ja mitmevõistluses tagas Keit ka järjekordse üldvõidu koos ATLEEDI rändkarika ja -särgiga. Naistest andis võimsa lahingu triatloni võitja Kadri Sõggel eelmise aasta mitmevõistluse võitjale Annely Lihtnele ning tuli sel aastal esikohale ka mitmevõistluses. Temalegi järjekordseks aastaks koju ATLEEDI tiitlit sümboliseeriv rändkarikas. Meie mitmevõistluse ajalukku läheb IV mitmevõistlus veel tänu Sirje Kõresaarele Tahkurannast, kes on esimeseks naisveteraniks selles võistlussarjas. Otse loomulikult oli ta konkurentsitult parim oma vanuseklassis.

Poiste osas on kahju tõdeda, et juba enne võistlust sai selgeks kolme rändkarika nurka tolmuma jäämine. Vendade Marten ja Edward Oksa kiiduväärt esinemine triatlonis andis võimaluse võita mitmevõistlusel osalemisel ATLEEDI rändkarikas aastaks enda koju ja graveerida neile oma nimed, kuid ... Sama ka meesveteranide rändkarikaga, mille loovutas selle vanuseklassi ainuke triatlonist Andrus Karotamm. Ainsaks meesveteraniks IV mitmevõistlusel jäi Sven Koovit, pakkudes tugevat konkurentsi ka meeste arvestuses. Tänuks esikoht siiski veterani- de vanuserühmas. Nooremate poiste seas näitab jätkuvalt võistlejaindu Kaupo Koovit. Noormeeste seas oli kindel võidumees Talilt pärit Andre Auväärt. Talle järgnesid Henry Olde ja Kristjan Pahn.

Kõige osalejaterohkem vanuseklass on olnud läbi aegade mehed vanuses 18-39 aastat. Nii ka tänavu. Sel aastal on selles vanuserühmas hulk uusi nimesid, mis tähendab ka paljude vanade loobumist. Ei ole halba heata. Lisaks vanadele sekkus esikoha- heitluse sel aastal Erki Pruul. Mõned ebaõnnestumised ei lubanud siiski enam kolmandast kohast. Ettepoole tulid Tarmo Tamm ja Toivo Tallo. Viimaste vahel käis ka rebimine 2006 ATLEEDI rändkarika nimel. Toivo Tallo võit mitmevõistlusel andis üldarvestuses võrdse punktisumma (20 punkti), kuid mõlema võistluse üksikalade kohad tagasid sel aastal nappi üldvõidu Toivo Tallole. Kolmanda koha kahe võistluse üldarvestuses saavutas triatloni võitja Mikk Sõggel. Tulemustega saab täpsemalt tutvuda Saarde valla kodulehel.

Tulemused, kuidas kellelgi, mõni on rahul, mõni mitte. Mõnele jätkus traagikatki. See ongi sport. Kõige selle nimel tänan Saarde Vallavalitsust, Lodja Traherit, Ankru Baari, Restot, Kohvikut. Esile tõstmata ei saa jätta fantastiliste eriauhindade valmistajat Ivo Vahter, milleks olid sel korral kivist ja metallist valmistatud mõõdulint-karikad.

Jätkuvat liikumisrõõmu kõigile!

Toivo TALLO

Pärnumaa noorte lahtised meistrivõistlused males

Kilingi-Nõmmes toimusid 24.-26.augustil Pärnumaa noorte lahtised MV males. Osa võttis 38 noormaletajat.

Kuni 16 aastaste seas sai 1. koha Sten Kasela, 2. koha Tõnu Heinmets (nemad on Pärnumaa MK) ja 3. koha Ilja Gabovits (MA "Vabaetur"). Tüdrukute parim oli Ann Narva (SK "Reval Sport").

Kuni 14 a seas sai Pärnumaa meistritiitli Timo Tamm, 2. koha Janar Oks ja 3. koha Taivo Aal. Tüdrukutest oli parim Helina Kasela.

Kuni 12 a seas sai 1. koha Marten Jaanimets, 2. koha Ago Tominga ja 3. koha Hendrik Laas, tüdrukute kolm paremat olid - Mary-Heleen Lillemäe, Kristina Vinogradov, Mari-Liis Talts.

Kuni 10 a poistest pälvis esikoha Eke Tominga, 2. koha Tõnu Kask ja 3. koha Johann Kalmet. Tüdrukute parim oli Elise Kuk.

Eiki LEHEMETS

POLITSEI TEATAB

Politsei tuletab meelde!

Et lähenemas on pime aeg, on kõigil, kes liiguvad valgustamata teedel, äärmiselt vajalik kasutada helkurit või taskulampi. Seni on politsei ilma helkurita liiklejaid ainult noominud ning helkuri tasuta andnud, edaspidi tuleb aga ilmselt rakendada taktikat, kus helkuri saab koostatud väärteprotokollil puhul nn tasuta kaasaandena.

Vastulauseks eelmises lehes

olnud lugeja kirjale: koeraomanike, kelle loomad vabalt ringi jooksevad, oleme trahvinud ja trahvime edaspidigi. Oleme tänulikud teabe eest, kelle koerad, millal ja kus on vabalt ringi hulkunud.

Käratsevate laste probleemist oleme teadlikud, sellest on vesteldud nii laste kui nende vanematega. Alates 01.09 võivad alla 16 aastased lapsed olla ilma täisealise saatjata väljas kuni kella 23-ni. Hilisemal ajal

õuest tabatud lapsi saab karistada vastavalt seadusele (Saarde valla avaliku korra eeskirjad p.7.12).

Tähelepanuks vanematele! Politseipatrull on mitmel korral tabanud öisel ajal ringi liikumas alaealisi, kes on saadetud koju, kuid praegusel momendil ei ole veel kedagi karistatud.

Head vanemad! Tundke huvi, kus, kellega ja millal teie laps koos on ja mida teeb!

ÕNNITLEME!

septembrikuu juubilare

95. sünnipäeval

Olga Roosmäe

90. sünnipäeval

August Jakobson
Salma Pikkor
Ella Suga

85. sünnipäeval

Lydia Mango

80. sünnipäeval

Viktor Sikk

75. sünnipäeval

Jüri Krimm
Margareta Kuusk
Maimu Kütt
Elli Lilleleht
Milvi Vessel
Leili Voor
Hans Õunapuu

70. sünnipäeval

Ilvi Ilves
Heino Meriste
Eino Pedaja
Arvo Rajalaane
Rein Tiido
Luule Vassiljeva
Eha Väginen

65. sünnipäeval

Eha Palmeos
Maimu Pikkur
Ants Raiend
Ants Tamm

60. sünnipäeval

Väino Lensment
Asta Pulk
Ismene Pähn
Maimu Saks

KUHU MINNA MEIE VALLAS

01.10. kell 12⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Rahvusvahelise eakate päeva tähistamine. Teelaud.

Kraavi Sass ja Suveniir.

13.10. kell 21⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS

Uue hooaja avapidu „Süldiansambliga”. Pilet kaetud lauas 75 krooni. Katmata lauas 50 krooni.

15.10. kell 09⁰⁰ KILINGI-NÕMME SUVEAIAS

Laat.

18.10. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Vana Baskini Teatri etendus „Väljaspool hooaega”. Piletite eelmüük klubis. Pilet 90 krooni (lapsed, pensionärid), 110 krooni.

20.10. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Saarde valla 1. sünnipäevapidu. Jälgige reklaami!

27.10. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Klubi Eakas ja invaühingu pidu.

10.11. kell 20⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS

Häädemeeste külateatri külalisetendus. Õhtu lõpetab U-DUUR. Pilet 50 krooni.

12.11. kell 09⁰⁰ KILINGI-NÕMME SUVEAIAS

Laat.

12.11. kell 10⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Isadepäeva maleturniir.

24.11. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS

Klubi Eakas ja invaühingu kadrikarneval.

29.12. TALI SELTSIMAJAS

Jõulupidu ansambliga PS Troika. Jälgige reklaami!

Saarde Vallavalitsus võtab teenistusse

EHITUSSPETSIALISTI,

kelle peamiseks tööülesandeks on Saarde valla ehitus- ja planeeringute poliitika väljatöötamine ning selle elluviimine, valla ehitusprobleemide lahendamine.

Kandidaatidel eeldame:

- ehitusalast töökogemust
- väga head arvuti kasutamise oskust
- koostöövalmidust
- otsustus- ja vastutusvõimet
- väga head suulist ja kirjalikku väljendusoskust
- pingetaluvust

Pakume:

paindlikku tööaega
enesetäiendamise võimalusi
töötasu kokkuleppel

Avaldus, elulookirjeldus saata aadressil:

Saarde Vallavalitsus
Nõmme 22
Kilingi-Nõmme 86304
või e-postiga aadressile info@saarde.ee

Info telefonil 5663 3840.

Saarde vald

Internetis: www.saarde.ee

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel.: 449 0135

Toimetas: Ahti Seller
Tel.: 449 0134
E-mail: ahti@livonia.ee

Korrektuur: Ille Varner

Trükk: kaks & pool
Tel.: 443 3703
www.pajoprint.ee

Kuulutuste vastuvõtt:
Saarde Vallavalitsus
E-R kl. 8.00 – 16.30

NAISKOOR KANARBIK alustab uut hooaega

neljapäeval, 5. oktoobril
kell 19.00 klubis

Ees ootab tore tegevusaasta -
õpime palju uusi laule,
teeme uued rahvariided,
sõidame Soome-Eesti laulupeole
Porisse!

Ootame koori ridadesse uusi lauljaid!
Tule ja löö kaasa!

METSAOMNIBUSS SÕIDAB

Kabli linnujaama ja
Lütemaa looduskaitsealale

Laupäeval, 30. septembril
Väljasõit kell 8.30 postkontori eest

Sõit on tasuta!

Tagasi jõuame ca kell 16.

Osavõtuks helista Eesile tel 5662
6942 või õhtul 449 0159

Sõitu toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus

TÖÖ

Seoses tootmismahu suurenemisega võtame Tihemetsa tootmistehhi tööle õmblejaid.

Info E-R 8.00-16.30 tel 5669 9716.

Kiida end
näita end!
Reklaami ennast!

Atsid ja Katsid said oma pangakaardi - Hansapanga Koolikaart

Alates 1. augustist pakub Hansapank 6- kuni 12 aastastele klientidele mõeldud pangakaarti - Koolikaart.

Aastaid on oma pangakaart olnud täiskasvanud klientidel. Mullu said oma pangakaardi teismelised NPNK kaardi näol, tänava aasta esimeses pooles löime oma spetsiaalse pangakaardi seenioritele ja nüüd on Hansapangal ainsana Eestis loodud ka oma pangakaart koolilastele.

Laste päris oma kaarti on oodatud ja küsitud juba kaua, ainuüksi viimasel Hansapanga sisesel "Hea idee" konkursil oli mitu sellesisulist ettepanekut.

Lastekaardi turule toomine on loomulik, sest tänases jõudsasti arenevas Eestis tulla-ke ka panka ja luuakse nõ pangasuhe üha varasemas eas. Näiteks oli Hansapangal mai lõpu seisuga üle 35 000 kuni 12 aastast klienti ja nendest ligi 20 000-l on oma pangakaart.

Kaardiomanikuks hakatakse harilikult 7. eluaastast ehk just siis, kui alustatakse oma kooliteed ja seeläbi ka iseseisvat elu ning tekib reaalne vajadus pangaasjade ajamise järele. Siit ka Hansapanga Koolikaardi idee.

Kooliga seotud tegevused on selles eas eriti olulised, samuti on laste koolimine ja areng tähtsad vanematele. Pank hoolib koos vanematega laste arengust ning püüab omalt poolt lastele rääkida, kuidas rahaasju ajada: kuidas maksta poes kaardiga, milleks on kaardidel turvakood, kuidas kasutada pangaautomaati jne.

Koos koolikaardiga pakume mitmesuguseid arendavaid mängu ja jõukohaseid tegevusi.

Koolikaardiga seonduvaid tegevusi aitavad lastele tutvustada meie uued maskotid Ats ja Kats.

ATS on täiesti harilik pliiats. Pärit kuulsast Koh-i-Noori suguvõsast. Tema vanaisa käis Eduard Viiraltiga Marokos kaameleid joonistamas. Ta tahab saada kunstnikuks, kirjanikuks või leiduriks. Praegu armastab ta üle kõige koomikseid joonistada. Vahel tekib Atsil vastupandamatu soov joonistada kohtades, kus seda tavaliselt ei tehta. Enamasti räägib ta kõik kustukas Katsile ära ...

KATS on kustukumm, kes on sündinud välismaal, aga tuli juba hästi väiksena kogu perega Eestisse. Kats räägib vabalt inglise keelt ja mõne sõna hiina keelt. Ta laulab tüdrukutebändis ERASER ja tahab saada sama kuulsaks kui Britney Spears või Madonna. Vahel käib Kats teiste kustukatega kummitamamas ...

Kõik lapsed, kes võtavad tänava sügisel endale uue Hansapanga Koolikaardi, saavad endale kingituseks Atsi ja Katsi mõistatusevihiku. Mõistatuste lahendajate vahel loosime aasta lõpus välja perereisi Disneylandi ning 40 ranitsat koos koolitarvetega.

Mõistatuse ja ülesandeid hakkavad Ats ja Kats meie noortele klientidele andma edaspidi.

Koolikaardi omanike vanematel on aasta lõpuni võimalik sõlmida lastekindlustuse või laste fondiplaani leping 50% soodsamalt.

Leelo ALLIK
Hansapanga Kilingi-Nõmme kontor
Tel. 888 6626

Tavandibüroo „Memory”

Kõik matusega seonduvad tarvikud ja teenused.

Kilingi-Nõmme
Pärnu tn 37 (II korrus)
Avatud E-R 9.00-12.00

Telefon ööpäevaringselt 5557 1898

„Vanaturu Äri” ostab ja võtab müügile

hõbedast lauanõusid, hõbedast nuge-kahvleid-lusikaid, kuld- ja hõbemünste, vanu postkaarte ja fotosid (enne 1950.a.), vanu nõusid (Kuznetsow, Willeroy, Meissen, Arabia, Langebron, Melesk), ordeneid, medaleid, vanu koolimärke (KN keskkool, Tihemetsa Metsakool-Tehnikum, „Partsi” kool).

Turuplats 1
Telefon 449 2104

Oleme avatud
E-L 10.00-14.00
Lugupidamisega OÜ VANATURU

